

ROMAN DROZD

PAP SŁUPSK

POLITYKA NARODOWOŚCIOWA W POLSCE W LATACH 1944-1947

Zasady polityki narodowościowej władz w pierwszych latach Polski Ludowej wynikały głównie ze zmiany granic i położenia geopolitycznego Polski. Początkowo obejmujący władzę w Polsce komuniści nie mieli sprecyzowanych zasad polityki narodowościowej. Ich zdaniem problem miał rozwiązać się w wyniku ustalenia nowego kształtu terytorialnego Polski oraz przesiedleń ludności, w wyniku czego Polska stawałaby się krajem bez mniejszości narodowych. W 1943 r. Alfred Lampe, jeden z twórców programu politycznego Związku Patriotów Polskich, w artykule zatytułowanym *Miejsce Polski w Europie*, zamieszczonym w „Wolnej Polsce”, stwierdził wprost, że przyszła Polska będzie państwem narodowym. Jego zdaniem jednym z warunków do osiągnięcia tego celu było rozgraniczenie według kryterium etnicznego ziem polskich od ziem ukraińskich, białoruskich i litewskich. „*Pragniemy – pisał – zjednoczenia wszystkich ziem etnograficznie polskich w jednym państwie polskim. Ani jedna piędź ziemi polskiej nie może pozostać poza granicami Polski. Nie żądamy też dla siebie ani jednej piędzi ziemi ukraińskiej, białoruskiej czy litewskiej. Wymagamy dla siebie prawa całkowitego zjednoczenia narodowego w ramach własnego państwa i uznajemy prawo Ukraińców, Białorusinów i Litwinów do takiegoż całkowitego zjednoczenia narodowego*”¹. Stosunek przeszłego państwa do mniejszości narodowych został określony w deklaracji ideowej ZPP z 10 czerwca 1943 r. Opowiedziano się w niej za potrzebą przyjaznego współżycia z narodami słowiańskimi i rozwiązania kwestii mniejszości zgodnie z interesami wszystkich zainteresowanych narodów².

Ten rodzaj argumentacji był charakterystyczny głównie dla komunistów przebywających w ZSRR. Bardziej powściągliwi byli komuniści przebywający w kraju i związani z Polską Partią Robotniczą. Nie wysuwając jasno brzmiących haseł o państwie jednolitym narodowo, zapowiadali, że Polska będzie krajem równości

¹ P. Eberhard, *Polska granica wschodnia 1939-1945*, Warszawa 1995, s. 144-145.

² M. Hejger, *Polityka narodowościowa władz polskich w województwie gdańskim w latach 1945-1947*, Słupsk 1998, s. 27.